

ศิลปะ สร้างสุขภาพ

ศิลปสร้างสุข วัฒนธรรมสานสายใย ภูมิปัญญาไทยยั่งยืน

ฉบับที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ 2557

www.artculture4health.com

“จ๊กก๊ว จ๊กก๊ว”

หุ่นละครสาย ฉบับเยาวชน

บางลำพู
“พูดได้”

3

อะไรนะ...
อาโย (โย)

8

หนังสือ 10 ฉาก
วังพิรุณ

15

เขียนใจให้เป็นเพลง
กับ ครูพยิต ภูวิชัย
ใน บ้านจรัล มีวงเขมม

16

บทละครร้อย

“ตะนะคา”

สนุนไพรประทีนผิอสาวพม่า

18

เปิดบ้าน “ศิลปะสร้างสุข”

เริ่มต้นปี ก็เริ่มต้นศึกศึกกันแล้วกับโครงการที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำสื่อและสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่างๆ ร่วมกับภาคีเครือข่าย และแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ไม่ว่าจะเป็นโครงการชีวิตติดดิน “เมื่อสองเท้าเริ่มออกเดิน...เราเริ่มมองเห็นชีวิตด้านดี ๆ” โครงการที่เปิดรับ เด็กและเยาวชนมาทำสื่อหนังสือสั้นเพื่อรณรงค์ให้สังคมหันมาใส่ใจ สนใจ และรักการออกกำลังกายด้วยการเดินมากขึ้น, โครงการ“บิงส์ เด็กเฮ้ว” นักผลิตสื่อสร้างเสริมสุขภาพ (เรื่องสั้น การ์ตูนวาด) ภายใต้หัวข้อ“อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน และ ไม่อยากอ้วน” อีกทั้งยังมีโครงการสื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงอีกหลายๆ โครงการที่ในปีนี้ได้มีแกนนำรุ่นต่างๆ ที่ก้าวขึ้นมาเป็นคนทำงานกันอย่างเต็มตัวมากขึ้น เพื่อมาทำงานต่อเนื่องกับแกนนำแถว 1 ซึ่งเป็นผู้อาวุโส ศิลปินพื้นบ้าน ประชาชนชาวบ้าน ซึ่งในสวนนี้เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานตลอดทั้งปี 2557 นี้

อย่างไรก็ตามสำหรับการทำงานในเชิงบูรณาการของเครือข่ายในพื้นที่ของปีนี้ ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ นั้น เชื่อว่าจะมีการทำงานที่เน้นการสื่อสารสุขภาพที่มีพลังมากยิ่งขึ้นในทุกพื้นที่ โดยจะเป็นสื่อแบบไหนไม่จำกัด แล้วแต่ความถนัด เดิมที่ใช้แต่สื่อพื้นบ้าน อาจจะนำสื่อสมัยใหม่มาบูรณาการเพิ่มเติมได้ อย่างเช่น หนังสือสั้น คลิปวิดีโอ หรือรายการวิทยุต่างๆ ที่จะสามารถสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ชม ผู้ฟัง เพื่อเป็นสื่อที่สร้างการมีส่วนร่วม สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้ และเพื่อให้สื่อ และสารที่ได้ถูกสร้างสรรค์ออกมาแล้วได้มีพื้นที่เพิ่มเติมในการเผยแพร่ ในปีนี้ทางแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. จึงมีการพัฒนาช่องทางสื่อสารส่วนกลาง อาทิ สื่อวิทยุ และทีวีออนไลน์ ขึ้นมาเพิ่มเติมด้วย เพื่อนำเสนอผลงานต่างๆ ผ่านสื่อสาธารณะ ทั้งยังจับมือกับทีวีดาวเทียม สมาคมโฆษณา สมาคมเคเบิลทีวี และสมาคมวิชาชีพทางด้านสื่อต่าง ๆ เพิ่มเพื่อนำไปสู่การการสื่อสารที่กว้างขวางขึ้น ในเบื้องต้นนี้สามารถติดตามรายการได้ที่

www.artculture4health.com **ครบ**

นายदनัย หวังบุญชัย

ผู้จัดการแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

วิสัยทัศน์ (Vision) แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ

“มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสร้างเสริมสุขภาพทั้งในระดับ บัจเจก ระดับชุมชน ระดับสังคม โดยใช้คุณค่าและอัตลักษณ์ของสื่อ ศิลปวัฒนธรรม ที่เข้าถึงทั้ง ความจริง ความดี ความงาม และความสุข โดยพัฒนาศักยภาพภาคีเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) ได้แก่ ศิลปิน เยาวชน ผู้นำชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัต พัฒนาระเบิดการเปลี่ยนแปลง (Change Issue) สร้างสรรค์งานศิลปะอย่างมีส่วนร่วมโดยใช้เครื่องมือ กระบวนการสื่อศิลปวัฒนธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Art & Culture Process of Change) ที่สอดคล้องกับบริบท สถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย เป็นกระบวนการทางสังคม ที่ก่อให้เกิดศิลปะสร้างสรรค์ พื้นที่สร้างสรรค์ ชุมชน สังคมต้นแบบ ที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ค่านิยม ทักษะคิด และพฤติกรรมสุขภาพะ เน้นจิต-ปัญญา สร้างระบบกลไกคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานสำคัญของภาคีสุขภาพะ สังคมสุขภาพะ นำไปสู่การสร้างนโยบาย กลไกความเข้มแข็ง ชัดความสามารถในการจัดการดูแลสมรรถภาพของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพะและสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน”

Contents

เปิดบ้านศิลปสร้างสุข	2
เรื่องเด่นประจำฉบับ บางลำพู “พูดได้”	3
รายงานพิเศษ อะไรนะ...อาโย (โย)	8
เก็บสุขมาเล่า “ร่าง” การละเล่นชาววะะเหรี๊ยะ	10
ส่งต่อความสุข “จิ๊กกิว จิ๊กกิว” หุ่นละครสาย ฉบับเยาวชน	12
สูงสร้างได้ หนังสือ 10 ฉากวังพิกุล	15
เกาะคิดเครื่อง่าย เขียนใจให้เป็นเพลง กับครูพยนต์ ภูวิชัย ใน บ้านจรัล มิ่วเซียม	16
รอบบ้านคนศิลป์ มหัศจรรย์ “ตะนะคา” สมุนไพรรักษาพิษงูสาวพม่า	18
คนศิลปสร้างสุข	20
เก็บตกมาฝาก	23

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

128/409 ชั้น 37 อาคารพญาไท พลาซ่า ถนนพญาไท
แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทร. 02 612 6996-7 โทรสาร. 02 612 1618

อีเมล : artculture4health@gmail.com

www.artculture4health.com , www.PINGs.in.th

บางลำพู “พูดได้”

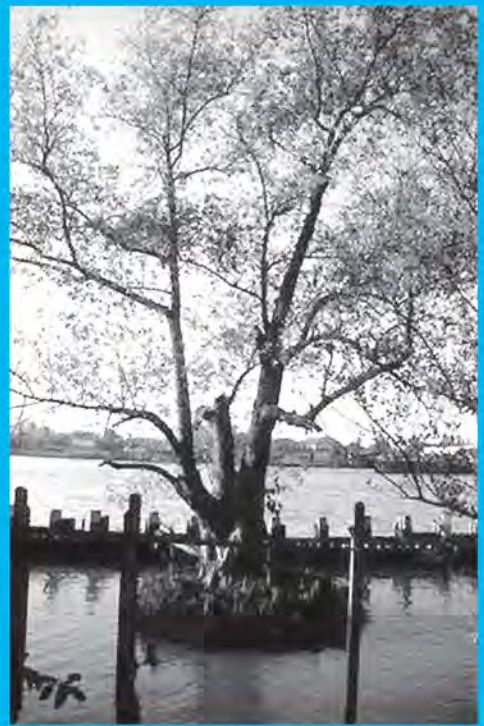
“บางลำพูเป็นย่านเก่าเขากล่าวขาน
ศิลปวัฒนธรรมยังค้ำชู
บางลำพูพูดได้ใครบอกต่อ
เป็นเรื่องเล่ากล่าวขานกาลก่อนมา
บางลำพูฤกษ์ดีวันนี้หนอ
บางลำพูไม่เคยหลับทุกโมงยาม

ประวัติศาสตร์เป็นตำนานแหล่งเรียนรู้
จนวันนี้เป็นครุฑูร้ที่มา
ใคร ใครขอยากรู้คู่ศึกษา
ถึงเวลาให้ทุกท่านได้อ่านดู
ไม่ต้องรอจุลสารที่อยากถาม
เสน่ห์งามตามวัฒนธรรมของบางลำพู”

ประพันธ์โดย
คุณอรศรี ศิลป์ ประธานประชาคมบางลำพู

..เสน่ห์.. บางลำพู ตอน บางลำพู “พูดได้”

เมื่อ "ชุมชนบางลำพู" เป็นชุมชนที่มีประวัติยาวนานกว่า 200 ปีแล้ว และชาวบางลำพูก็ได้อาศัยอยู่สืบมาแต่เจ้าพระยา ตั้งแต่วัดชนะสงคราม ไปถึงวัดสังเวชวิศยาราม จรดวัดสามพระยา (ใกล้สี่แยกบางขุนพรหม) บริเวณเก่าแก่สุดได้แก่ ชุมชนรอบวัดชนะสงคราม รองมาเป็นชุมชนรอบวัดสังเวช ชุมชนที่มาตั้งรกรากใหม่สุดคือ รอบวัดสามพระยา มีคนหลายกลุ่มมาอยู่ร่วมกัน ทั้งแขก มอญ จีน ไทย และลาว ชุมชนบางลำพูเป็นกลุ่มคนที่มีพัฒนาการมาจากหมู่บ้านชาวสวนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ห่างๆ กันมาตั้งแต่ครั้งสมัยอยุธยา เพราะเป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำท่วมขัง ในอดีตมีต้นลำพูขึ้นหนาแน่น แต่ปัจจุบันหาต้นลำพูดูได้ยากแล้ว เมื่อชุมชนมีความเก่าแก่ทางด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรมและของดีที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้ควรคู่ต่อการสืบสานและบูรณาการศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกอันทรงคุณค่าให้คงอยู่สืบทอดต่อไป โครงการเสน่ห์...บางลำพู ปี 3 ตอน บางลำพูพูดได้ จึงได้มีการรวบรวมทั้งหมดที่เป็น "ชุมชนบางลำพู" ไว้ใน "จุลสารข่าวบางลำพู" เพื่อบอกกล่าวเล่าเรื่องชุมชนบางลำพูในภาพรวมเอาไว้

บางลำพูวันนี้..มีเรื่องเล่า..

วิถีชีวิตช่างทำทองตรอกสุเหร่า
ณ ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์

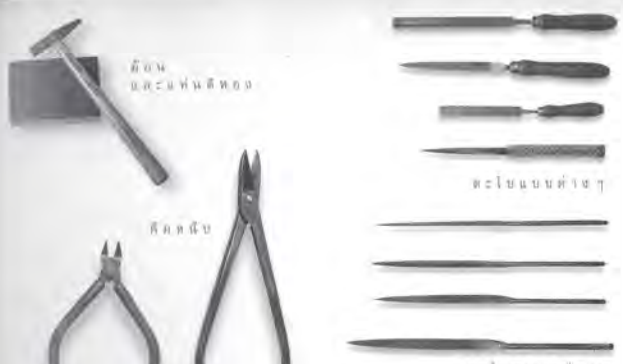
"ช่างทำทองผู้สืบทอดจากตระกูลช่างทองหลวงที่มีชื่อเสียงในตรอกสุเหร่าชุมชนมัสยิดจักรพงษ์"

ในเรื่องการทำทองสืบต่อกันมาทุกคร้วยี่สิบปีแล้ว แต่ปัจจุบันในชุมชนไม่มีการทำทองแล้ว เนื่องจากการทำทองทำได้ยากและเสียเวลา ทำให้ไม่มีผู้ใดสืบทอดการทำทอง ปัจจุบันในชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยเป็นบ้าน 2 ชั้น แบ่งเป็น บ้านครึ่งไม้ครึ่งปูน และบ้านปูนทั้ง 2 ชั้น โดยมีช่างทำทองผู้สืบทอดจากตระกูลช่างทองหลวง คือ นางสุรินทร์ ลอประยูร(อาชารักษ์) หรือคุณย่าเล็ก เกิดที่บางลำพูเมื่อ พ.ศ. 2471 (ซึ่งปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) เป็น 1 ในจำนวนบุตร 6 คนของนายตุ้มกับนางเหลียม ลอประยูร นายตุ้มเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากนายสาย ลอประยูร ซึ่งเป็นช่างทองหลวงสังกัดกรมหลวงสรรพาสตรศุภกิจ ผู้บังคับการกรมช่างมหาดเล็ก หรือที่เรียกว่า ช่างทองหลวง คุณย่าเล็กเป็นช่างทำทองรูปพรรณที่ได้คุณอาเดิม อดีตช่างทองหลวง ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้สามารถทำแหวนรูปพระนาคผิงเพชรได้สวยงามประณีตมาก และได้มีโอกาสทำถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วย และยังทำแหวนจันทราอาหารอากาศ แหวนช่ออาหารอากาศ เหรียญตราของจอมพลชนิดต่างๆ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งหมด และเครื่องราชมหาวชิรมงกุฏและเครื่องราชไมตรีภรณ์ สำหรับประมุขต่างประเทศ ซึ่งรับทำทองอยู่กับบ้าน

เครื่องมือช่างทองรูปพรรณ

ชุมชนมัสยิดจักรพงษ์ หรือในอดีตรู้จักกันทั่วไปว่าสุเหร่าวัดตองปุ ก่อตั้งมาขึ้นจากการอพยพมาจากปัตตานี ประมาณรัชกาลที่ 2 โดยในสมัยก่อนพื้นที่บริเวณมัสยิดจักรพงษ์อยู่เขตตัวเมืองพระนคร ตอนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เซลยศึกคนใดที่มีความสามารถทางด้านการทำงานจะถูกส่งตัวมาทำงานในเขตพระนคร ดังนั้นคนในชุมชนมัสยิดจักรพงษ์จึงมีความสามารถ

ช่างฝีมือ : เครื่องถม รัตนไทยนคร ณ ชุมชนบ้านพานถม

“เรื่องของ “ถมทอง ถมเงิน” และถมต่างๆ ถือว่าเป็นงานศิลปกรรมของไทยที่ไม่เป็นรองใครในโลกนี้”

เครื่องถมไทยจึงเป็นศิลปหัตถกรรมอย่างหนึ่งที่เชิดหน้าชูตาศิลปะและวัฒนธรรมของไทย ส่งออกไปขายต่างประเทศและนักท่องเที่ยวนิยมซื้อมากขึ้น ...ย้อนกาลเวลาสู่อดีตกาลสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ กลุ่มช่างฝีมือสองสาขา คือ ช่างทำเครื่องเงินและช่างทำเครื่องถมทอง ได้รวมกลุ่มตั้งภูมิลำเนาอยู่รวมกันมา ณ ถนนพระสุเมรุ บริเวณหลังวัดปริณายก เกิดเป็นชุมชนชื่อว่า บ้านพานถม เครื่องเงินและเครื่องถมจากย่านนี้มีฝีมือประณีต สลักเสลา ลวดลาย วิจิตรบรรจงเป็นที่เลื่องลือ จึงทำให้พระยานครศรีธรรมราชขอตัวช่างถมไปถ่ายทอดเชิงชั้นศิลปกรรม ณ เมืองนครศรีธรรมราช จึงเรียกกันทั่วไปว่า “ถมนคร” ซึ่งปัจจุบัน มีร้านที่ชื่อว่า ห้างไทยนคร ที่ทำเครื่องถม ในแบบต่างๆ และยังคงดูแลรักษาถ้วยหัวเข็มขัดเครื่องถมแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย

หัตถกรรมไทยโบราณ : บาตรพระ ณ ชุมชนบ้านบาตร

บาตร หรือบาตรพระ ที่ทำด้วยมือของชาวบ้านบาตร เมื่อเทียบกับราคาแล้วถือว่าคุ้มค่าเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับบาตรปั๊มที่ทำจากเครื่องจักรกล นอกจากนั้น ยังมีความคงทน มีความหลากหลายในรูปทรงที่สืบทอดภูมิปัญญามาแต่โบราณ ซึ่งช่างทำบาตรที่ยึดอาชีพนี้จะต้องทำด้วยใจรักอย่างแท้จริง ทำขึ้นด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ด้วยความเคารพในวิชาความรู้ ครูบาอาจารย์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้สอย ในการยังชีพ ทุกชิ้น ตามแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทย ส่วนการทำบาตรด้วยวิธีดั้งเดิม คือ การต่อเหล็กและตีขึ้นรูปบาตรด้วยมือ ซึ่งนับเป็นงานช่างของไทยแขนงหนึ่ง บาตรนั้นมีทั้งรูปทรง ไทยเดิม ทรงตะโก ทรงลูกจันทร์ และทรงมะนาว โดยการสร้างบาตรนั้น ต้องเป็นรอยตะเข็บในการประสาน บาตร “ชุมชนบ้านบาตรถือเป็น ชุมชนแห่งเดียวในประเทศไทย ที่มีการทำบาตรพระด้วยมือ ตามแบบโบราณมาโดยตลอด”

ช่างฝีมือ : บ้านปักชุดละคร ณ ชุมชนเขื่อนนิเวศวร ตระกอกไก่แจ้

บ้านปักชุดละคร หลายๆ คนรู้จัก “ป้าเบ๊ยก” หรือ นางสมคิด หลาวทอง ป้าเบ๊ยกได้เรียนการปักชุดละครมาจากจังหวัดหลวง เคยรับราชการในกรมศิลปากร ฝ่ายงานเครื่องอาภรณ์ การประดิษฐ์ชุดละครไทยเป็นงานประณีตศิลป์ เรียกว่าช่างฝีมือนี้ ต้องอาศัยทักษะด้านฝีมือ ความรู้ และป้าเบ๊ยก คือ คุณภาพของลายปักที่มีความสวยงาม ประณีต มีลักษณะเป็นลายไทยเช่นเดียวกับกรมศิลปากร จึงได้รับความนิยมในสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นอย่างมาก ปัจจุบันบ้านปักชุดละครเปิดจำหน่ายและให้เข้าชุดละครไทย และเปิดสอนให้แก่ผู้ที่สนใจด้วย ท่านสามารถมีส่วนร่วมในการปักติดเงิน ตีนทอง ลงบนผ้าที่มีข้อความในชื่องาน และรูปภาพได้

ช่างฝีมือ หนึ่งเดียวในเขตพระนคร : การแกะหยวก ณ ชุมชนวัดใหม่อมตรส

การแกะหยวกกล้วย หรือ เรียกว่า แกะสลัก หรือ ตอกหยวก คือ การทำลวดลายบนหยวกกล้วยโดยการใช้มีด เป็นอุปกรณ์แกะลาย เป็นหนึ่งในงานช่างสิบหมู่ประเภทงาน เครื่องสด การทำลวดลายบนหยวกกล้วยนั้นใช้สำหรับการประดับ ตกแต่งภายในงานศพ ผู้ที่เป็นช่างแกะหยวกกล้วยต้องได้รับการฝึกหัด จนเกิดความชำนาญ เพราะการแกะสลักหยวกกล้วยนั้น จะไม่มีการวาดลวดลายลงไปบนหยวกกล้วย แต่จะใช้การแกะสลัก ขึ้นจากมุมมองของช่าง ช่างแกะหยวกที่มีชื่อเสียงของชุมชน วัดใหม่อมตรส คือ นายชูชาติ แดงแนวโต ประกอบอาชีพ ช่างแกะหยวกมานานกว่า 30 ปี สืบทอดความรู้จากรุ่นพี่และ รุ่นปู่ แล้วจึงฝึกหัดด้วยตนเองจนมีความชำนาญ มีผลงานการแกะหยวก ที่สวยงาม ...ทว่าในปัจจุบันผู้ที่สามารถแกะหยวกได้ดังงามนั้น เหลืออยู่ในชุมชนเพียงไม่กี่ชุมชนเท่านั้น ซึ่งอีกไม่นานคงสาบสูญไป หากไม่มีคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจศึกษาศิลปะแขนงนี้

งานประดิษฐ์ด้วยดอกไม้ ดับไม้สดๆ ณ ชุมชน วัดใหม่อมตรส

การจัดดอกไม้ถือเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่จะต้องอาศัยทักษะประสบการณ์ เพราะจะต้องใช้ดอกไม้ที่แตกต่างกัน ในหลากหลายสายสี การไล่โทน การนำเอาดอกไม้หรือใบไม้ ตลอดจน วัสดุต่างๆ มาจัดให้อยู่ในองค์ประกอบทางศิลปะ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดมุมมองที่สวยงาม นับได้ว่าเป็นศิลปะ และวิวัฒนาการที่สืบทอดกันมาช้านาน

ยาหอมหมอหวาน ยาสมุนไพร

“บำรุงชาติสยามไทย” หรือ “บ้านหมอหวาน” อาคาร แก้วไถลโคโลเนียลย่านเสาชิงช้า เป็นมรดกจาก นายหวาน รอดม่วง แพทย์แผนโบราณ ซึ่งบ้านหลังนี้ตกทอดสู่ทายาทรุ่นเหลนและ ยังคงทำหน้าที่เป็นทั้งบ้าน และสถานที่ปรุงยาแผนโบราณ ของหมอหวาน สืบต่อกันมากกว่า 4 ชั่วอายุคน โดยภายในตัวอาคาร ยังคงเต็มไปด้วยโบราณวัตถุนานาชนิดที่บอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาในอดีตตลอดจนยาหอมโบราณกว่าร้อยปีทั้ง 4 ตำรับของ หมอหวาน ซึ่งเคยได้รับความนิยมอย่างมากในอดีต ก็ยังคงได้รับการถ่ายทอดทั้งกรรมวิธีและกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมด้วย เครื่องมือโบราณที่ใช้ในการปรุงยาขายให้กับลูกค้าเก่าแก่มากกว่า 100 ปี

ประดิษฐ์มาลัยกระแต จากชุมชนวัดใหม่อมตรส

การประดิษฐ์ตกแต่งพวงดอกไม้ ใบไม้ ผลไม้ และวัสดุอื่นๆ เป็นที่ขึ้นชื่อมานานแต่โบราณกาลแล้ว งานฝีมือด้านการประดิษฐ์ ดอกไม้ เป็นที่นิยมนำมาประดิษฐ์ในงานต่างๆ แทบทุกงาน โดยเฉพาะงานพิธีต่างๆ ได้ทรงคิดร้อยมาลัยด้วยดอกไม้ต่างๆ และใช้ใบไม้แทรกนำ ทำให้มีลวดลายต่างๆ กันอย่างงดงาม และพลิกแพลงทำรูปต่างๆ กัน มาลัยแต่ละชนิด มีหน้าที่ใช้สอย ต่างๆ กัน ตามโอกาสและความเหมาะสม อาทิ งานแต่งงาน งานบุญ งานประเพณี ศาสนา การแสดงความยินดี การมอบให้กับบุคคล เป็นต้น

เซ็ดสิงโต ณ ชุมชนวัดใหม่บ่อตรส

หัวสิงโตทำมาจากไม้ไผ่ผ่ามาสานให้เป็นรูปโครงของหัวสิงโตแล้วมัดด้วยกระดาษว่าทากาวหรือหาวย แล้วจึงปะกับด้วยกระดาษลอกลายแล้วเขียนลายตามใจชอบ สามารถติดกระดาษสีกระดาษสะท้อนแสงหรือผ้าร่มอย่างบางทับกระดาษลอกลายแล้ววาดลายทับลงไป หรือจะตัดกระดาษสีให้เป็นลายแล้วปะลงไปก็ได้ ส่วนตากระดาษปริบจะต้องใช้ผ้าปะลงไปทำเป็นเปลือกตาของหัวสิงโต โดยการกระดาษปริบตาจะมีเชือกคอดึงอยู่ข้างในตาจะกระดาษปริบพร้อมกับหูที่กระดิก เพราะเชือกจะทำมาติดกันระหว่างตากับหู การทำตากระดาษปริบจะทำก่อนหรือหลังก็ได้ ส่วนการทำหูกระดาษปริบให้ทำทีหลัง

ขนมหวานที่ใกล้สูญหาย : ข้าวต้มน้ำจืด จากชุมชน วัดสามพระยา

ข้าวต้มน้ำจืด เป็นขนมหวานที่คนในชุมชนวัดสามพระยา ทำเป็นธุรกิจสืบต่อกันมา รุ่นต่อรุ่น สืบสานมานานถึง 100 ปี ในสมัยก่อนอาชีพการห่อข้าวต้มน้ำจืดนี้สามารถสร้างรายได้หลัก ให้แก่คนในชุมชน แต่ปัจจุบันกลับเหลือคนห่อข้าวต้มน้ำจืดเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น เนื่องจากคนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นๆ การทำ **"ข้าวต้มน้ำจืด"** ซึ่งได้เห็นมาตั้งแต่เด็ก ตั้งแต่สมัยก่อน ที่อัตราค่าห่อ 100 ตัวผู้รับจ้างจะได้ค่าจ้างเพียง 1 บาทเท่านั้น (ปัจจุบันมีราคาแพงขึ้นมาก) การห่อข้าวต้มน้ำจืดในสมัยก่อนนั้น ไม่ถือเป็นเรื่องง่ายเลยทีเดียว เพราะต้องห่อให้สวยงาม ข้าวเหนียวจะต้องเข้าไประอบอยู่ในทุกมุมของตัวข้าวต้มก่อนต้มจับแล้วตัวจะต้องแข็ง ซึ่งเกิดจากการอัดข้าวเหนียวเข้าไปในปริมาณที่พอเหมาะเมื่อต้มแล้วแกะออกมาจะได้ข้าวต้มที่มีขนาดและเหลี่ยมมุม ที่สวยงาม

วิถีชีวิตของ 1 ใน 2 ป้อมที่ยังคงเหลืออยู่ ณ ชุมชนป้อมมหากาฬ

ชุมชนแห่งนี้แม้จะเป็นเพียงชุมชนขนาดเล็กแต่กลับมีวิถีชีวิต และการประกอบอาชีพที่น่าสนใจ เช่น การเลี้ยงนกเขาชวาและการทำกรงนกที่นิยมของลูกค้ามาก รวมทั้งการปั้นเศียรพ้อแก่ (หัวฤๅษี) และปั้นตุ๊กตาดินเผารูปฤๅษีติดตนในอิริยาบถต่างๆ กัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน แม้ในภายหลังที่เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ อาชีพดั้งเดิมก็ยังยืนหยัดอยู่ได้ อย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้ ยังมีการทำกรงนก และยาดม ซึ่งคนในชุมชนได้ทำเป็นอาชีพด้วย

นี่เป็นเพียงเป็นของดี สถานที่สำคัญส่วนหนึ่งที่มีอยู่ใน "ชุมชนบางลำพู" ซึ่งได้ถูกรวบรวมไว้แล้วใน "จุลสารข่าวบางลำพู" ผู้ที่สนใจสามารถติดตามและดูข่าวสารย้อนหลังได้ที่ www.art4turefoehealth.com

อะโคโนะ...อาโย (โย)

อะโคโนะ “อาโย”!!

ไม่ต้องแปลกใจเลย ถ้าหลายคนจะอุทานเช่นนี้ เหมือนกับฉัน เมื่อได้ยินคำว่า “อาโย” เป็นครั้งแรก แม้กระทั่ง การสะกดคำก็ยังไม่แน่ใจว่าจะใช้ไม้ฆ้องหรือไม้ฆ้องโลกกันแน่

การรับเป็นผู้ติดตามและประเมินภายในให้กับโครงการที่ได้รับงบประมาณการสนับสนุน จากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทำให้ฉันได้มีโอกาสเรียนรู้ และท่องเที่ยวในโลกกว้างโดยเฉพาะโลกของสื่อศิลปวัฒนธรรม และ สื่อพื้นบ้าน

ฉันได้รู้จักผู้คนที่มีความสามารถมากมาย พวกเขาต่างมี “ใจ” ให้กับงานศิลปวัฒนธรรม รักที่จะ “เปลี่ยนโลก” ด้วยสองมือเปล่าพร้อมจิตใจที่มุ่งมั่น เปี่ยมเต็มด้วยศรัทธา พวกเขา...ที่นั่น ...ที่นี้ กระจัดกระจาย บ้างเผยตัวประกาศชัดและบ้างก็แฝงเร้นอยู่ในซอกหลืบต่างๆ ทั่วประเทศ

สุดสัปดาห์ที่ผ่านมา ฉันได้ไปเยี่ยมโครงการ “อาโยศิลปวัฒนธรรมการศิลปะชุมชน” ณ อำเภอโป่งน้ำร้อนจังหวัดจันทบุรี แม้จะไม่ได้พบกับลุงพรม เจนวิชา หัวหน้าโครงการ หากก็ได้คุยกับคุณครูจากโรงเรียนหนองตากงพิทยาคารและโรงเรียนบ้านแปลง

ซึ่งเป็น “เรี่ยวแรง” ที่สำคัญ

โรงเรียน ศิลปิน ครูภูมิปัญญาและชุมชน ได้ร่วมมือกันอนุรักษ์และสืบสานศิลปะพื้นบ้านที่เรียกว่า “อาโย” นี้ ให้คงอยู่ต่อไป

อาโย ไม่ใช่ แค่นดนตรี อาโย ไม่ใช่ แค่การแสดงและการร้องรำ อาโย แฝงไว้ด้วยพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย อาโย เป็นภูมิปัญญาของคนสองแผ่นดิน ไทย-กัมพูชา ที่สร้างสุขตามวิถีแห่งความเรียบง่าย อย่างเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ

ทุกวันนี้ “อาโย” ตามตะเข็บชายแดนสูญหายไปเกือบหมดสิ้น แต่ชุมชนแห่งนี้ยังคงอนุรักษ์มรดกนี้ไว้ให้กับลูกหลาน แม้คนในท้องถิ่นแถบตัวเมืองจันทบุรีเอง

ในตอนเย็น เกือบทุกวัน เด็กๆ ในนามของ “ชุมชนอาโย ศิลป์” ประจำโรงเรียนของทั้งสองแห่ง ต่างก็รวมตัวกันฝึกซ้อมดนตรี พวกเขาหนึ่งเรียนขิม อีกพวกหนึ่งเรียนซอ กลุ่มหนึ่ง ฝึกจะเข้ อีกกลุ่มฝึกร้องและรำ ต่างคนต่างฝึก

... เรียนและฝึกปฏิบัติจริงจังจากศิลปินพื้นบ้านที่ร้องและเล่นได้แบบที่เรียกว่า “play heart” เด็กๆ ก็จำต้องเรียนกันด้วยความรู้สึก แทนการเล่นด้วยตัวไม้ดัด ...

เมื่อต่างฝึกซ้อมกันเข้าที่แล้ว จึงมารวมกันเพื่อฝึกซ้อมเป็นวง ซ้อมไปซ้อมมาก็สามารถ “ออกงาน” แทนศิลปินพื้นบ้านตัวจริงได้ เด็กที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนบ้านแปลงไปแล้ว เมื่อไปเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนหนองตากงก็จะเข้าไปเป็นสมาชิกชุมนุมอวยศิลป์ ของโรงเรียนแห่งใหม่ ทำให้ “อวยศิลป์” ไม่เคยขาดตอน

ในระหว่างการเยี่ยมชม ฉันได้หยิบรายงานเย็บเล่มฉบับหนึ่ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น “อวยศิลป์” มาเปิดอ่าน เนื้อหาภายในก็มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของศิลปะพื้นงานชิ้นนี้มีรายชื่อครูภูมิปัญญา รวมทั้งผลงานการแสดงของเด็กๆ

พลิกไปจนเกือบถึงหน้าสุดท้าย ก็จะเป็นเนื้อหาของเพลงอวย ซึ่งได้มีการถอดเนื้อร้องจากภาษาเขมร เป็นภาษาไทยด้วย เนื้อหาของเพลงแฝงไว้ด้วยความเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติอย่างแท้จริง เช่น เพลงกุหลาบโรย ซึ่งได้พรรณนาถึงสาวสวยนางหนึ่ง โดยเปรียบเธอรว่าเหมือนกับดอกกุหลาบ ที่มีหนามแหลมคมแต่ถึงกระนั้น...

“ พี่ก็จะขอเด็ดดอกไม้ดอกนี้
ไว้ใต้หมอนจนเหี่ยวแห้ง
หรือแม้ว่าจะเป็นดอกไม้
ที่ถูกเด็ดทิ้งแล้ว พี่ก็จะเก็บไว้
ใต้หมอนตลอดไป ”

เพลงนี้ ... อวยศิลป์ ... เอาไปเลยคะ เต็มสิบ...
จาก นางสาวกุหลาบ (ไม่) โรย !!!

“รำตง”

การละเล่นชาวกะเหรี่ยง

“การละเล่นรำตง” เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (โปว) ในท้องที่**บ้านกอม่องทะ ตำบลโล้ว อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี** จัดเป็นนาฏกรรมที่ปรากฏมานานกว่า 200 ปี ในอดีตนิยมแสดงกันอย่างแพร่หลาย แต่ปัจจุบัน กลับปรากฏเฉพาะในงานพิธีกรรมสำคัญซึ่งเป็นงานประจำปีของชนเผ่าเท่านั้น สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่รู้สึก สัมผัสได้ แต่อาจจะไม่ใช่ด้วยระบบประสาททั้งห้า หากมันเกิดขึ้นด้วย ความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่ทำให้เกิดเป็นภาพขึ้นในใจของชาวกะเหรี่ยง

ซึ่งนายนรพล คงนาคดี ที่ปรึกษาโครงการสาธิตสามสายน้ำ ชมรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงเล่าว่า “รำตง หรือ เทอส์ตง” ในภาษากะเหรี่ยงนั้น หมายถึง **การเหยียบย่ำ หรือการเต้นรำ ให้เข้าจังหวะ เมื่อเคาะแล้วจะมีเสียงตง ตง ตง ตง ตง** โดยมีเครื่องเคาะจังหวะที่ทำมาจากกระบอกไม้ไผ่ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นการเล่นเสียงมาจากเครื่องดนตรีเฉพาะที่เรียกว่า “วาเหล่เคาะ” เป็นชื่อเรียกเครื่องดนตรีซึ่งเป็นเครื่องกำกับจังหวะประเภทหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง ทำจากไม้แดงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีดิ่งวางหงายทางด้านบนอยู่มุมใดมุมหนึ่ง รำตงมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับผู้คิดค้นทำรำและเพลง จะตั้งชื่อตามคณะของตนเอง ...การแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยงโปวปัจจุบันเหลืออยู่ 5 ชุด คือ รำตงอะละ รำตงเหร่ รำตงโอมิ รำตงหม่องโยว์การแสดงของเด็ก และรำตงหม่องโยว์การแสดงของผู้ใหญ่ รำตงเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงที่ผสมผสานทั้งการร้อง การรำ และการทำจังหวะ พร้อมกับการแสดงอารมณ์และความรู้สึกออกมาอย่างอิสระ

“การรำตง ผู้แสดงจะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ โดยทั่วไปนิยมใช้ผู้แสดงหญิงสาวที่ยังไม่แต่งงานจำนวน 12-16 คน หรืออาจมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานที่แสดง ซึ่งอาจเป็นเวทีในร่มหรือสนามหญ้า ตั้งแถวเป็นแถวลึกประมาณ 5-6 แถว ยืนห่างกันประมาณ 1 ช่วงแขน ส่วนการแต่งกายนั้นแยกตามลักษณะของ

หญิงและชาย โดยผู้หญิงจะสวมชุดกระโปรงสีขาวยาวกรอมเท้าหรือที่ภาษากะเหรี่ยงเรียกว่า “โซกู๊ก” เป็นเครื่องแต่งกายประจำชนเผ่าของหญิงสาวชาวกะเหรี่ยง มีลักษณะเป็นเสื้อกระโปรงยาวกรอมเท้าสีขาว บางครั้งจะเป็นลวดลายสีแดงในแนวตั้ง บางครั้งทอยกดอกเป็นตาราง มีพู่ห้อยเป็นระยะคอแหลม คาดเข็มขัดเงินที่เอว สำหรับผู้ชายก็ใส่ชุดประจำเผ่าเป็นเสื้อสีแดง นุ่งโสร่ง เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ **กลองสองหน้า ระนาด ม้องวง พิณ หรือปี่ ดิ่ง ตง** (ไม้ไผ่ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร เขาะเป็นร่องใช้ไม้ตีให้จังหวะ) ในด้านของทำรำเป็นท่าที่เรียบง่าย เพื่อต้องการ ความพร้อมเพรียง คล้ายกับฟ้อนพม่า เอกลักษณะอยู่ที่การย่างเท้าด้วยจังหวะที่สม่ำเสมอตลอดทั้งเพลง” นายนรพล คงนาคดี เล่า

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง คือ ผ้าเช็ดหน้าที่ถูกกับนิ้วกลางข้างขวา ทั้งนี้เพื่อเสริมให้เห็นความพร้อมเพรียงในการรำมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในท่าที่ต้องเคลื่อนไหวด้วยการใช้อุปกรณ์ในมือหรือเมื่อมีการสะบัดข้อมือ ในส่วนของบทเพลงร้องประกอบการแสดง เนื้อหาในการแสดงโดยส่วนใหญ่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อและความศรัทธาเฉพาะกลุ่มชน รำตงจึงมีสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงเป็นอย่างมาก แต่ไม่นิยมจัดแสดงบ่อยครั้งนัก จะแสดงในงานที่สำคัญ ได้แก่ **งานสงกรานต์ งานศพ ประเพณีทำบุญข้าวเปลือกใหม่** ซึ่งประเพณีดังกล่าวมีพิธีกรรมทำบุญรับขวัญข้าวใหม่และขอบคุณพระแม่โพสพ รำตงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องถวายสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยรำตงที่นำมาจัดแสดงถวายนี้นักมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนจนคติความเชื่อต่างๆ เพื่อใช้เป็นการอบรมสั่งสอน ลูกหลานชาวกะเหรี่ยง

จำตงนอกจากจะเป็นสื่อกลางเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้สังคมของชาวกะเหรี่ยงเติมเต็มทางด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ศิลปะการแสดงพื้นบ้านนี้มีลักษณะเด่นและความน่าสนใจในด้านที่ให้ความสำคัญในเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้นไปที่หลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งนี้เพื่อให้ชาวกะเหรี่ยงทั้งหลายได้ซึมซับเอาคุณค่าความดีงามในคตินิยม ตลอดจนแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่ชาวกะเหรี่ยงนับถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคตินิยมเรื่องการสร้าง ความสามัคคี อันเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีให้กับกลุ่มชน อีกทั้งยังเป็นทางออกและทางต่อสู้สำหรับความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนเป็นการกล่อมเกลาลดความโกรธแค้น และปลุกฝังความดีงามให้กับลูกหลาน

วันนี้แม้มีเพียงแค่นกกลุ่มน้อยที่จะได้ชมการแสดงรำตงของชาวกะเหรี่ยง แต่สำหรับพี่น้องชาวกะเหรี่ยงเองแล้ว การแสดงรำตงถือเป็นภูมิปัญญาที่เชื่อมโยงคนในชุมชนให้ได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น เชื่อมโยงคนกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ ที่แสดงถึงภูมิปัญญาในการเรียนรู้และอยู่ร่วมกับธรรมชาติ เป็นวิถีการแสดงออกที่สอดคล้อง กับความเป็นไปในสังคม ไม่ถนัดเชื่อได้ว่า “การแสดงรำตง” นี้จะเป็นที่รู้จักและอยู่คู่กับชาวกะเหรี่ยงต่อไปได้ เพราะมีโครงการสานสายใย สามสายน้ำ ชมรมสืบสานศิลป์ วัฒนธรรม ไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง มาเก็บรวบรวม ดึงเด็กและเยาวชนที่เป็นรากฐานของสังคม มาสืบสาน สืบทอด และเผยแพร่ ออกสู่สังคมแล้ว ...และนั่นไม่เพียงพอจะทำให้สังคมได้รู้จักการแสดงรำตง แต่นั่นจะเป็นส่วนที่จะทำให้ศิลปวัฒนธรรมนี้ อยู่คู่ชาวกะเหรี่ยงสืบนานเท่ากาน... อยากรู้ว่ารำตงเป็นอย่างไร ดูได้ที่ www.artculture4health.com

ตัวอย่างความหมายและเนื้อร้องของการรำตง

รำตงหม่องโยว หมายถึง ลักษณะของการร้องและการจำอย่างหนึ่ง ที่เน้นจังหวะดนตรีไม่ช้าและไม่เร็วเกินไปนัก มีจังหวะที่ค่อนข้างกระชับ (แปล) ...พวกเรามาถึงแล้ว เมื่อทำการแสดงเสร็จแล้วเราก็จะกลับ ...มาดูเอะญาติพี่น้อง หญิงสาวทั้งหลาย จะแสดงให้ดู ...พี่ชายเอ๋ย ในวันข้างหน้า ถ้าห่มผ้าเหลือง นั่นแหละจึงจะเรียกได้ว่าผู้มีความรู้ ...ถ้าเราไปวัดเราต้องช่วยกัน กวาดลานวัด ต้องปูเสื่อ ฟังให้ดินะพี่ชายนั่นแหละคือการทำบุญทำกุศล ... (จบ)

รำตงอะบละ เป็นชื่อเรียกการแสดงรำตงหม่องโยวอย่างหนึ่ง หากแต่เป็นการยกย่องครูผู้ฝึกสอนการแสดงนั้น ๆ จึงได้มีการนำมาเรียกเป็นชื่อของการแสดง (แปล) ...โฮโฮๆ ฟังให้ดินะท่านผู้ชมทั้งหลาย พวกเราจะแสดง การแสดงให้ดู ...การแสดง การละเล่น ทุกอย่างๆ เราจะแสดงให้ดู ...ดูให้ผู้ชมทั้งหลาย คินนี้พวกเราแสดงให้เต็มที่ ...96 โรคภัยขอให้แล้วคลาดกับทุกๆ ท่าน ภพ 3 ภพขอให้เรายามพ้นไปด้วยความปลอดภัยทุกชาติ ถ้าเราผ่านพ้นไปได้ เราก็จะพบกับพระอริยเจ้า ...อบายมุขทั้งหลาย ขอท่านอย่าได้ข้องเกี่ยว หากแต่ต้อง ยมบาละจะนำท่านไปนรกภูมิ ...พระรัตนตรัยสามสิ่งนี้พวกเราอย่าได้ลืม โปรดระลึกถึง อยู่เสมอ ...พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โปรดอย่าได้ลืมจงระลึกถึงไว้เสมอ...

นายพรล คงนาคดี ที่ปรึกษาโครงการ

“จ๊กก๊ว จ๊กก๊ว” หุ่นละครสาย ฉบับเยาวชน

เมื่อเด็กกลายเป็นผู้สร้างและให้ชีวิตแก่หุ่น...

แล้วสวมวิญญาณของศิลปินถ่ายทอดเป็นเรื่องราว
ที่เข้าถึงยุคและสมัย...

เมื่อเรื่องง่ายๆ ภาษาเข้าใจง่าย แฝงไปด้วยความ
สนุกสนาน ชีวิตชีวา ส่งต่อไปสู่เพื่อนๆ ต่างวัย...

สร้างทัศนคติใหม่เพื่อการอนุรักษ์ สืบสาน สืบทอด
วัฒนธรรมจิตใจ ผ่านสื่อ “หุ่นละครสาย”...

แม้ว่าในปัจจุบันนี้จะหาตัวหุ่นละครสายได้ยาก แต่ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ยังมี “หุ่นละครสาย” นี้ให้ชมกันอยู่ ผ่านโครงการหุ่นสายยี่สารจ๊กก๊ว อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ที่สนับสนุนโดยแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. โครงการที่เน้นการฝึกฝน เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชาวชุมชนเขายี่สาร ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์และความเป็นมายาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นชุมชนเล็กๆ ที่ซ่อนตัวอยู่หลัง “เขายี่สาร” ภูเขาลูกเดียวของจังหวัดสมุทรสงคราม การเชิด “ละครหุ่นสาย” นี้ได้น้องๆ เยาวชนจากโรงเรียนวัดเขายี่สาร (ประมุขเวชกิจ) มาเป็นผู้บอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชาวเขายี่สารผ่านตัวละครหุ่นสายที่สนุกสนานและน่าตื่นตาตื่นใจ

“หุ่นสาย” เป็นหุ่นที่ใช้เส้นเชือกชักเชิด ผู้สร้างหุ่นสาย มีวิธีการสร้างหุ่นเฉพาะตัว ซึ่งมีเอกลักษณ์ไม่เหมือนกัน วิธีการทำหุ่นสายที่อัมพวาจะใช้ไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น อย่างในหมู่บ้านยี่สารเอง มีต้นโกงกางเป็นจำนวนมากสามารถนำมาใช้ได้ หรือใช้ไม้แคป้า หรือจะทำจากวัสดุไซเคิลแล้วแต่การดัดแปลง แต่โดยทั่วไปศีรษะและลำคอ ของหุ่นประเภทนี้ จะสร้างจากวัสดุที่เป็นไม้หน้าหนักเบาหรือกระดานปิดกาว (เปเปอร์มาเช่) ส่วนวัสดุที่นำมาสร้างลำตัวของหุ่นต้องแข็งแรงพอสมควร เช่น ไม้ กระดาษปิดกาว หรือผ้าอัดหุ่น ลำตัวของหุ่นสายแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบนตั้งแต่เอวขึ้นไป และส่วนล่างจากเอวลงมา เพื่อให้การเชิดเคลื่อนไหวได้อ่อนช้อยคล้ายคลึงกับการเคลื่อนไหวของมนุษย์มากที่สุดและที่เท้าของหุ่นมักถ่วงให้หนักด้วยตะกั่ว โดยรวมแล้วอวัยวะแทบทุกส่วนของตัวหุ่นสายจะถูกสร้างให้เคลื่อนไหวได้ การตกแต่งหุ่นจะใช้สีวาดและทากตามอวัยวะต่างๆ ที่เป็นส่วนของร่างกาย ส่วนเสื้อผ้าก็มักจะมีสีสันสดใส ดูดาด เพื่อดึงดูดสายตาและความสนใจของผู้ชม เสื้อผ้าและเครื่องประดับต่างๆ ของหุ่นจะมีลักษณะหลวมๆ และเบาเพราะหุ่นประเภทนี้ต้องใช้การเคลื่อนไหวมาก ตัวหุ่นมีเส้นเชือกซึ่งมีความเหนียวมากผูกตรึงกับอวัยวะส่วนต่างๆ ของหุ่น โดยเฉพาะที่แขนและขา และโยงไปยังด้ามบังคับที่ทำด้วยไม้เป็นรูปกากบาท ผู้เชิดหุ่น

จะเชิดจากด้านบนของโรงหุ่น ซึ่งสร้างยกพื้นอยู่ด้านหลังของฉาก เพื่อให้ผู้เชิดสามารถแสดงยืนเงือกออกมาเชิดตัวหุ่นที่อยู่ข้างหน้าฉากได้ถนัด

อาจารย์ปรีชาติ นวรินทร์ คุณครูประจำโรงเรียนวัดเขายี่สาร และคุณครูผู้ฝึกสอนในโครงการหุ่นสายจ๊กก๊ว อัมพวา เล่าว่า สำหรับโครงการหุ่นสายยี่สารจ๊กก๊ว อัมพวา เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2550 โดยเริ่มออกแสดงเรื่องแรกในชื่อเรื่องว่า “สายเกินไป” เป็นการรณรงค์ลด ละ เลิกเหล้าและเป็นการนำหุ่นมาเป็นสื่อรณรงค์เพื่อให้ผู้คน เยาวชน และเด็กๆ ในชุมชนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยมีเอกลักษณ์หรือความโดดเด่นของหุ่นสาย คือความน่ารักของตัวหุ่นที่บ่งบอกอาการคล้ายคนมากที่สุดเมื่อขึ้นแสดงทำให้ผู้ชมขบขันในตัวหุ่น โดยเป็นการร้อยเรียงบทละครสอดแทรกข้อคิด คติเตือนใจเอาไว้ ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมสุขภาพของเด็กๆ ทั้งทางกาย จิตใจ สังคมและปัญญา ซึ่งในการทำกิจกรรมเด็กๆ ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เห็นได้จากความเปลี่ยนแปลงของเด็กๆ ที่มีสมาธิมากขึ้น ดูมีความสุขมากขึ้น มีสุขภาพทางด้านจิตใจที่ดีขึ้น

นางปณิตตา เต็มเปี่ยม หัวหน้าโครงการหุ่นสายยี่สารจ๊กก๊ว อัมพวา บอกว่า เริ่มแรกโครงการจะคัดเลือกเด็กๆ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มาเข้าร่วมกิจกรรมผ่านกระบวนการฝึกซ้อมหุ่นสาย โดยให้เริ่มจากการทำบทละคร การใส่ท่าทางการแสดง และฝึกดนตรีที่จะใช้ประกอบกับการเชิดหุ่น ส่วนบทที่ใช้ในการแสดงจะมีทั้งบทพูด บทร้อง และแสดงไปพร้อมๆ กัน โดยบททั้งหมดเน้นเรื่องของการรณรงค์ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวภายในชุมชน สิ่งแวดล้อมรอบตัว เรื่องของสุขภาพผ่าน “หุ่นสาย” โดยตัวหุ่นนั้นจะเป็นเสมือนตัวแทนเด็กๆ ที่จะบอกเล่าเรื่องราวกับสาธารณชน โดยจะใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที เพื่อไม่นำเนื้อหากเกินไป เนื้อเรื่องจะสั้นๆ สนุกสนาน และน่าสนใจ... ปัจจุบันหุ่นสายยี่สารมีอยู่หลายตัวด้วยกัน แต่ละครจะมีการจัดทำหุ่นการไซเคิลทั้งสิ้น คือ ใช้กระป๋อง ใช้วัสดุเหลือใช้มาทำเป็นหุ่นขึ้นมาใหม่เรื่อยๆ และในแต่ละเรื่องก็จะมีตัวละครเด่นๆ ประจำเรื่องเสมออย่างเรื่อง “ตุ้ต๊ะ(อ้วน)” จะมีตัวหุ่นที่เป็นเด็กตัวอ้วนกับตัวอมมพุดคุยกันว่า ทำไมถึงอ้วน? ...ซึ่งนี่เป็นการรณรงค์โรคอ้วนในเด็กให้เด็กหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น ทั้งยังให้ความรู้เรื่องการบริโภคของเด็กๆ ว่าควรจะต้องทานอะไร ควรจะต้องออกกำลังกายสม่ำเสมออย่างไรเพื่อไม่ให้อ้วน เพราะหากอ้วนจะเกิดโรคร้ายตามมามากมาย นอกจากนั้นจะมีการพูดถึงเรื่องราวของชุมชนเป็นเหมือนการให้ความรู้ว่าชุมชนเรามีของดี มีอาชีพอะไรบ้าง? และอื่นๆ อีกมากมาย

คำว่า “จ๊กก๊ว” เป็นคำสร้อยที่อยู่ในชื่อเพลง ท่อน(Hook) “จ๊กก๊วจ๊กก๊ว...” ความหมายของ “จ๊กก๊ว” คล้ายคลึงกับคำว่า “จ๊กโก่ จ๊กก๊ว” แต่เมื่อเป็นรุ่นเด็กจึงกลายเป็น “จ๊กก๊ว” เมื่อร้องเป็นเพลงแล้วจึงมีความน่ารักเป็นพิเศษ

“เนื่องจากหุ่นสายยี่สารจิกก๊วมีความน่าสนใจ และเพื่อเป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับการแสดงมากขึ้น ทางโครงการจึงได้ร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การทำงานของแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. มาช่วยหนุนเสริม ได้แก่ **กลุ่มหน้ากากเปลือยแผนเขาวงกต** มาสอนในเรื่องของการแสดง การเขียนบทร้องให้น่าสนใจมากขึ้น **กลุ่มเยาวชนจอมทอง เพอร์คัชชัน (Percussion)** มาช่วยเสริมในเรื่องของดนตรี และการตีกลองใส่จังหวะให้กับหุ่นสาย มีบทร้องบทพูด ซึ่งเพิ่มความน่ารักรุนแรงมากขึ้นด้วย ผลที่ออกมาทุกสนามเป็นที่น่าพอใจ นื่องๆ ก็ได้แสดงความสามารถในด้านดนตรีและการแสดงเพิ่มมากขึ้น” นางปณิตดาเล่า

และสำหรับตัวเยาวชนแล้ว **ด.ญ. นันทน์ภัส** แสงนาถ อายุ 8 ปี **ผู้ขับร้องหุ่นสาย** เล่าว่า ที่เลือกเข้าร่วมโครงการ หุ่นสายยี่สารจิกก๊ว เพราะรู้สึกว่าเป็นโครงการที่ดี นอกจากจะได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่วัฒนธรรมในท้องถิ่นให้แก่ผู้อื่นแล้ว ยังเป็นการฝึกพัฒนาตัวเองที่ดี ซึ่งการฝึกนั้นเริ่มแรกคุณครูจะสอนให้หัดพากย์ หัดอ่าน แล้วจึงค่อยใส่อารมณ์กับบทก่อนที่จะหัดเชิดหุ่นเพื่อดูคุณสมบัติก่อนว่าเราสามารถทำอะไรได้บ้าง เหมาะไปทางเชิดหรือพากย์ แต่โดยส่วนตัวแล้วชอบพากย์มากกว่า เพราะการพากย์จะมีความยากตรงที่ต้องใส่อารมณ์ให้กับหุ่นหรือตัวละครที่ได้รับตีใจที่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ นอกจากจะได้รับประสบการณ์ที่ดีแล้ว ยังได้เรียนรู้ที่จะอ่านหนังสือได้คล่องมากขึ้น ทั้งยังฝึกให้เรา

มีความตรงต่อเวลา รู้จักการทำงานเป็นทีม มีความกล้าแสดงออก ซึ่งทั้งหมดนี้จะไม่เกิดขึ้นเลยถ้าไม่มีโครงการนี้เข้ามา...

บทพากย์ เรื่อง “ตุ้ตะ (อ้วน)”

กะทิ : อ้าวกระถิน ไม่เจอกันนานเลย สบายดีรีเปล่า

กระถิน : ก็ดูหุ่นเรลิกกะทิ กะทิว่าเราสบายดีไหมละ

ชะคราม : นีกระถิน แหมสวยขึ้นมากเลย แต่เออ...

กระถิน : ทำไมหรือ

ชะคราม : เธอดูอ้วนขึ้นมากเลยนะ

กระถิน : ใช่...เราอ้วน แต่เราก็สวยนะ แก้มเราก็ป่อง อารมณ์เราก็ดี เดินไปไหน ใครก็เห็นเราก่อน

กะทิ : ใช่...แต่...เดี๋ยวเถอะนานวันเข้าโรคถามหาแน่ แล้วเธอกินอะไรถึงได้ตัวใหญ่ขนาดนี้

กระถิน : เรากิน เบอร์เกอร์ เราก็อชอบ ยอดด็อก เราก็อชอบ พิซซ่า เราก็อชอบ หวานๆ มันๆ เราก็อชอบชอบ (ซ้)

ชะคราม : โอ้โฮ! กินของชอบอย่างนี้นี่เองถึงได้อ้วน

... * บทพากย์ส่วนหนึ่งที่น้องๆ เยาวชนได้ฝึกฝน ซึ่งในเรื่องจะแบ่งไปด้วยข้อคิดต่างๆ มากมายที่จะช่วยพัฒนาตัวเอง ความคิดให้กับเด็กๆ และเยาวชนไปในตัว ...

ด.ญ. นันทน์ภัส แสงนาถ

ด.ญ. ดวงหทัย จันทร์ศรี

ด.ญ. ดวงหทัย จันทร์ศรี อายุ 11 ปี **ผู้เชิดหุ่นสาย** เล่าว่า การคัดเลือกผู้เชิดหุ่นนั้น คุณครูจะมองถึงความสามารถเรื่องการจับจังหวะ ส่วนผู้ที่พากย์คุณครูจะดูจากน้ำเสียงที่พากย์ว่าดีหรือไม่ โดยวิธีการที่คุณครูสอนเชิดหุ่น ได้แก่ การเดิน การไหว การกราบ เป็นต้น ทั้งหมดนี้เป็นวิธีการและเทคนิคที่จะรับส่งบทกับผู้พากย์และการบังคับตัวหุ่นไปพร้อมๆ กัน โดยทั้งผู้พากย์และผู้เชิดจะต้องฝึกซ้อมจนคุ้นชินกันก่อนที่จะการแสดง ตีใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งมอบรอยยิ้มให้คนดูได้รับรู้ และเมื่อเราได้รับสิ่งนี้กลับมา ทำให้เราอยากที่จะสืบสานหุ่นสายต่อไป เพื่อที่จะให้ผู้คนได้รับรู้เรื่องราวของหุ่นสายยี่สารมากยิ่งขึ้น

ตอนนี้ถือได้ว่า “หุ่นสาย” เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของโรงเรียนวัดเขายี่สาร อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม ที่มีเด็กนักเรียนรุ่นใหม่ๆ เข้ามาเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นมาเรื่อยๆ เพื่อสืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นของดีของชุมชน ที่มีพระเอกเป็น “หุ่นสาย” ในอนาคตจะมีการผลักดันให้หุ่นสายเป็นหลักสูตรหนึ่งของโรงเรียน เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป เพื่อไม่ให้สูญหาย...

“เมื่อหุ่นสายขยับตัว รอยยิ้ม และพัฒนาการของเด็กๆ ก็เริ่มเบิกบาน”

**วันนี้สองมือเด็กเริ่มขยับ
วันหน้าของดีก็จะได้สืบสาน
สืบทอด ให้อยู่คู่บ้านคูเมืองสืบไป**

... จิกก๊ว จิกก๊ว ...

คุณสืบ-บุญส่ง นาคภู ผู้กำกับ

แดดก็หนีหายไปหมดสิ้น แต่พอถึงวันที่ 3-9 ของการถ่ายทำ เป็นวันที่แดดสวย พายุลอยผ่านไปแล้ว แผนการถ่ายทำดำเนินไปอย่างเนิบช้า เพราะต้องรอแสงเช้าบ้าง เย็นบ้าง บางวันถ่ายเย็นก็เลิกมืด บางวันถ่ายเชาก็เลิกบ่าย บางวันถ่ายกลางคืนกว่าจะเลิกก็ 4-5 ทุ่ม เป็นอย่างนี้ตลอด 6 วัน วันหลังๆ มีเรื่องราวที่ท้ายนิตเกิดขึ้น เด็กๆ ที่เลิกแสดงแล้วยังแหวะเวียนมาช่วยไม่ขาด บางคนมาทุกวัน พี่ๆ ให้ทำนั่นทำนี่หลายอย่าง บางวันตีเสลุต บางวันแบกกล้อง บางวันหาพร็อพ ชาวที่นำดีใจอีกอย่าง คือ เรื่องราวการถ่ายหนังเรื่องนี้ ขจรขยายไปทั่วหมู่บ้านแล้ว มีชาวบ้านสองคนมาสมัครเป็นนักแสดงด้วย ตามเหตุผล เขาบอกว่า ใจมันรักมากเรื่องนี้ อยากลองดูสักครั้ง ผู้กำกับได้ฟังดังนั้นแล้ว ก็เลือกเขามาเล่นทันที โดยให้รับบทเป็นคนขายบ้านเก่า ทั้งที่ตัวจริงเขาเป็นคนรับเหมาก่อสร้างบ้าน และต้องเข้าฉากกับเพื่อนกันด้วยดีด้วยกัน พุดกุ่มงตลอด แต่วันที่เข้าฉากต้องพุดครับครับ กว่าจะปรับตัวปรับใจได้ก็นานโข

และแล้วทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยดี จนถึงวันสุดท้าย ฉากแล้วฉากเล่าค่อยๆ เสร็จ ค่อยๆ ผ่านไป จนกระทั่งครบทั้งสิบฉาก มีปัญหามากมาย แต่เหมือนกับว่าผู้กำกับและทีมงานไม่เคยหวั่น มีปัญหาอะไรก็แก้ไขกันไป บทมีปัญหาแก้บท นักแสดงมีปัญหาเปลี่ยนนักแสดง พร็อพมีปัญหาทำใหม่ ดูเหมือนปัญหาเป็นเพื่อนกับพวกเขา วิธีการที่ขี้พเจ้าเห็นชัดและเห็นทุกวันคือ ผู้กำกับจะดันบทสดๆ แก้ไขบท เขียนบททุกวัน ด้วยการเรียกผู้ช่วยมานั่งคุย แลกเปลี่ยนสะท้อนกันไปสะท้อนกันมา แบบเดียวกับได้บทไปทำงาน เป็นเรื่องที่น่าสนใจมากกว่า ตัวหนังจริงๆ เมื่อตัดต่อออกมาแล้ว จะเป็นอย่างไร เพราะตอนดูตาเปล่ามองไม่ออกจริงๆ

...ไม่ว่าหนังเรื่องนี้จะออกมาอย่างไร แต่เชื่อได้เลยว่าทั้งนักแสดง ผู้กำกับ ตากล้อง คนหาพร็อพ คนตีเสลุต หรือแม้แต่กองเชียร์ที่คอยดูการถ่ายทำทั้งหมดต้องรู้สึกภาคภูมิใจ ที่หนังเรื่องนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งในการมาหลอมรวมชีวิตของคน “วังพิกุล” และสะท้อนมุมมองในหลายๆ มุมเอาไว้ ...ไม่นานเราจะได้ชมทั้ง 10 ฉากได้ที่ www.artculture4health.com ไม่นานเกินรอจรั...

หนังสั้น 10 ฉาก วังพิกุล

หลังจากได้ทำขั้นต้นสำคัญๆ ไปแล้ว ตั้งแต่การพูดคุยกับชาวบ้าน การให้เด็กๆ ลงพื้นที่หาข้อมูล การเตรียมงานสร้างคร่าวนี้หนังเพื่อชุมชนเรื่อง “10 ฉากวังพิกุล” ก็มาถึงการถ่ายทำจริงเสียที ตลอด 10 วันของการถ่ายทำ เช่นเดิมเหมือนทุกครั้งที่ผ่านมา คุณสืบ-บุญส่ง นาคภู ผู้กำกับก็ยังคงอินกับงานมาก แต่ แน่ใจว่าการทำหนังนั้นแม้จะเตรียมงานกันมาอย่างดีที่สุดแล้ว ปัญหาที่ยังมีให้แก้อยู่ดี อย่างในวันแรก ทีมงานถ่ายกันกลางแดดจ้าของหน้าหนาว กลางทุ่งนาเขียว ตากแดดสลุยโคลน ตั้งแต่ 11 โมงจนถึงเย็นยังไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย มุมนั้นมุมนี้สารพัด ตากล้องก็บ้าพลัง ผู้กำกับก็ต้องการไม่สิ้นสุด นักแสดง ซึ่งเป็นชาวบ้านตัวจริงว่าแข็งแรงทนแดดแล้วยังเกือบยอมแพ้ ต้องนั่งพักเอาแรงเป็นระยะๆ

พอวันที่สอง ฟ้าเปลี่ยน มีข่าวว่าพายุเข้า แดดผลุบๆ โผล่ๆ ทำเอาผู้กำกับหัวเสีย ถ่ายทำคัทแรกแดดจ้า แต่หลังจากนั้น

เจียนใจให้เป็นเพลง กับครูพยัต ภูวิชัย ในบ้านจรัล มิวเซียม

พยัต ภูวิชัย

กว่าเพลงหนึ่งเพลงจะกลายเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมได้ นอกจากจะมีภาษาที่สวยงาม เนื้อหาที่กินใจ ทำนองที่ประทับใจแล้ว เชื่อได้ว่ามักแต่งเพลงหลายๆ คน จะต้องใช้ “ใจ” เพื่อที่จะสร้างสรรค์เพลงเหล่านั้นออกมาแน่ๆ

เช่นเดียวกับ พยัต ภูวิชัย หรือที่คนในวงการเพลงรู้จักกันดีในนามครูพยัต ครูเพลงที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของเพลงดังหลายเพลง อาทิ เพลง “ยังยิ้มได้”, เพลง “กอดหน่อยได้ไหม” ของ พลพล พลกองเส็ง, เพลง “ความคิดถึงกำลังเดินทาง” ของ โกล๋กับนายสน, เพลง “มีคนเหงาอยู่เบอร์นี่”, เพลง “อยากเป็นคนรัก ไม่อยากเป็นขู้” ของต๊ากแตน ชลดา, เพลง “กรุณาฟังให้จบ” ของแซม แซมรัมย์, เพลง “เป็นเพื่อนไม่ได้หัวใจอยากเป็นแฟน”, เพลง “โยนใจถามทาง”, เพลง “คนแรกที่ทำให้รัก” ของไม่ พงศธร เพลง “อยู่ก็เจ็บ จบก็เหงา” ของ เอิร์น เดอะสตาร์ วรช บัจจุบัน พยัต ภูวิชัย เป็นเจ้าของบ้านเพลงพยัต ซึ่งมีศิลปินในค่าย อาทิ แจ็ค บึงกาฬ-ลูกทุ่งร้อยค, นายแพร่-โพล์ร้อยคเพื่อชีวิต, ผางสิงห์โธสง-พิณร้อยคแคนธอน, ดูไอเสิตาย-พยัต ภูวิชัย/วสุ หัวท้าว, นกแก้ว กาฬสินธุ์-ลูกทุ่งฟิวส์ซันร้อยค, ธนพร พรพยัต-ลูกทุ่งอเมริกาหมีบอง ซึ่งผลงานเพลงที่แต่งขึ้นให้กับศิลปินในค่ายทุกคนนั้น ล้วนออกมาจาก “ใจ” ทั้งสิ้น

เมื่อแต่งเพลงให้กับศิลปินมาก็มากแล้ว อีกหนึ่งกิจกรรมที่ พยัต ภูวิชัย ให้ความสำคัญคือ กิจกรรมเพื่อสังคมอย่างในโครงการ “จรัล มิวเซียม เฟส 2” พยัต ภูวิชัย ได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ แรงแสดง มาสอนน้องเยาวชน “ศิลปินน้อย” สร้างแรงบันดาลใจเพื่อแต่งเพลงตามรอยจรัล มโนเพ็ชร ซึ่งเทคนิควิธีการสอน พยัต ภูวิชัย บอกว่า จะไม่ได้เป็นทฤษฎีที่ตายตัวแต่จะใช้วิธีการพูดคุยกับ “ศิลปินน้อย” ที่ต้องการเขียนเพลงก่อนเพื่อค้นหาสิ่งที่ “ศิลปินน้อย” ชอบ เพราะการเขียนเพลงให้ออกมา แล้วโดนใจนั้นต้องออกมาจากใจ ด้วยการ “เจียนใจให้เป็นเพลง” ซึ่งการเขียนเพลงให้ออกมาจากใจนั้น ไม่ใช่เรื่องยาก ใจของเรารู้สึกอย่างไรก็ให้สื่อออกมาอย่างนั้น ประกอบกับถ้าเมื่อเพลงแต่งเสร็จผู้ร้องรู้สึกได้ตามอย่างที่ผู้เขียนเพลงต้องการสื่อแล้วด้วย เชื่อได้ว่าเมื่อคนฟังได้ฟัง “คนฟังจะรู้สึกได้ เหมือนอย่างที่คุณเขียนอยากสื่อออกไป” ได้อย่างแน่นอน

สำหรับ แจ็ค บึงกาฬ-ลูกทุ่งร้อยค ศิลปินในค่ายบ้านเพลงพยัต ผู้ที่ชอบทำงานและกิจกรรมเพื่อสังคม และเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ส่งต่อความรู้สึกของบทเพลงที่ พยัต ภูวิชัยได้ส่งออกไปยังผู้ฟัง บอกว่าการสร้างแรงบันดาลใจในการเขียนหรือแต่งเพลงนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเพลงทุกเพลงที่แต่งอาจจะไม่ใช่ทุกเพลงที่

แจ็ก บิงกาฬ ศิลปินในค่าย บ้านเพลงพืด

นางสาวครุณี จันทราภิรมย์

ได้รับความนิยมนะ แต่ก็น้องๆ ได้เรียนรู้กระบวนการและแต่งเพลงที่ออกมาจากหัวใจของตัวเอง เชื่อได้ว่าเพลงนั้นจะสามารถเข้าถึงใจคนฟังได้ ซึ่งหัวใจสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ น้องๆ ต้องตั้งใจ ยืนยัน เรียนรู้ และอ่านเยอะๆ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการแต่งเพลงได้

ด้านนางสาวครุณี จันทราภิรมย์ หรือน้องใหม่ อายุ 22 ปี นักร้องโครงการจรัล มิวเซียม เฟส 2 บอกเกี่ยวกับการเรียนรู้การแต่งเพลงให้ออกมาจากความรู้สึกว่า ทำได้ไม่ยาก เพียงแต่ใจเรารู้สึกอะไร ต้องเอาคำที่รู้สึกนั้นมาร้อยเรียงให้เกิดสัมผัสและความไพเราะ แม้คำบางคำจะเป็นคำที่มีความหมายเดียวกันแต่ถ้าใช้คำอีกคำมาแทนในประโยคแล้วความหมายยังคงเดิมก็สามารถนำมาใช้ได้ ...นี่เป็นเทคนิคหนึ่งที่ได้เรียนรู้ ถ้าหากไม่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ไม่แน่มันและเพื่อนๆ ก็ยังคงแต่งเพลงกันแบบสุ่มสี่สุ่มห้า มั่วๆ ไปเรื่อยๆ ...โชคดีที่ทีมงานและครูพืดได้แนะนำเทคนิคต่างๆ ให้ ทำให้ออนันต์มันและเพื่อนฯ เชื่อมันแล้วว่า การแต่งเพลงให้ฟังแล้วรู้สึกคล้อยตามเนื้อหาเพลงนั้นได้เราต้องเขียนเพลงนั้นให้ออกมาจากใจของเราจริงๆ ถ้าไม่เช่นนั้นเพลงที่แต่งอาจจะไม่ไพเราะ คนฟังฟังแล้วอาจจะไม่รู้สึกตามเพลงที่เราต้องการสื่อไปก็ได้

"วันนี้นั้นรู้สึกการแต่งเพลง รักในเสียงเพลง เพราะหนูมีครูครุเพลงที่เสียสละเวลามาให้ความรู้และเปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้มีโอกาสในการก้าวมาสู่การเป็นผู้ส่งต่อความรู้สึกในแง่มุมมองต่างๆ

ผ่านเสียงเพลงที่แต่งขึ้นมาด้วยตัวเอง ถ้าไม่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ไม่ได้รู้สึกครุเพลงที่เก่งๆ แบบนี้ ไม่แน่วันนี้เด็กๆ อย่างหนูอาจจะฟังเพลงเพียงแค่อ่านผ่านหูไปวันๆ แต่วันนี้หนูรู้แล้วว่าเพลงที่ดีต้องเขียนออกมาจากใจ ถึงจะกินใจและรู้สึกคล้อยตาม "อิน" ตามได้"นางสาวครุณี จันทราภิรมย์ หรือน้องใหม่ บอก

แม้วันนี้ครูจรัล มโนเพ็ชร จะจากไปแล้วแต่ยังลมหายใจและชีวิตความเป็นจรัล มโนเพ็ชร ก็ยังคงอยู่ไม่เคยสูญหายไปจากใจของทุกคนที่รักในความเป็นศิลปินที่กลายเป็น "จรัลในดวงใจ" ของทุกๆ คน... และหากใครได้มีโอกาสผ่านไปที่จรัล มิวเซียม ที่ตั้งอยู่ ณ บ้านหม้อคำตวง รามอินทรา109 มีบุรีกรุงเทพฯ ที่นั่นนอกจากจะมีน้องๆ ศิลปินน้อยผลผลิตจากโครงการจรัล มิวเซียม เฟส 2 แวะเวียนกันมาแล้วยังมีเดียมานิด อีช่วงค์ ประจําอยู่ที่นั่นด้วย ผู้ที่สนใจวัน ครุรี เสาร์ อาทิตย์จรัล มิวเซียม จะเปิดบ้านให้เข้าชมแต่ต้องโทรศัพท์แจ้งล่วงหน้า เพราะจะรับเพียงแค่วันละ 2 คณะเท่านั้น

ส่วนผลงานศิลปินน้อยที่เป็นเพลงนั้น ซึ่งเร็วๆ นี้สามารถติดตามบทเพลงในแบบฉบับเด็ก ๆ ที่ถ่ายทอดออกมาผ่านทั้งบทเพลงจากครูจรัล มโนเพ็ชร และเพลงที่ได้สร้างสรรค์กันเองในโครงการจรัล มิวเซียม เฟส2 ได้ที่

www.artculture4health.com

ไม่อาจปฏิเสธว่า ใบหน้าของสตรีชาวพม่า มีเอกลักษณ์ ง่ายแก่การจดจำ เพราะไม่เพียง “เค้าหน้า” ที่เป็นเอกลักษณ์ แต่เครื่องประดับที่พวกเธอใช้ก็นอบใบหน้าที่เป็นเอกลักษณ์ที่ไม่มีชาติใดในโลกเสมอเหมือน

ออง ซาน ซู จี วีรสตรีประชาธิปไตยของชาวพม่า กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในบทความของเธอว่า “...ผู้หญิงพม่ามีชื่อเสียงว่ามีผิวหน้าเนียน เข้าใจกันว่าสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะพวกเธอใช้ ตะนะคา [Thanakha] ทาหน้า ตะนะคาเป็นแป้งชนิดหนึ่ง ที่ได้มาจากการนำเปลือกของต้นตะนะคามาบดให้ละเอียด แบ่งชนิดนี้ ป้องกันผิวจากแสงแดด และเข้าใจว่ามีคุณสมบัติของยาอีกด้วย ตะนะคาเป็นผงสีเหลืองออกแดงๆ เวลาใช้พอกหน้าอาจทำให้ หน้าดูเหมือนถูกกละเลงเปรอะเปื้อนไปด้วยโคลน แต่กระนั้น ตะนะคาก็ยังเป็นเครื่องประดับที่สำคัญที่สุดในการดูแลรักษา ความงามของผู้หญิงและถึงแม้ว่าเครื่องสำอางที่ทันสมัยจะแพร่เข้ามาในพม่า ตะนะคาก็ยังได้รับความนิยมอยู่ไม่เสื่อมคลาย...”

ตะนะคา มีประโยชน์ขนาดเข้าตำรับยาพื้นบ้าน โดยนำ ราก ใบ ดอก และผล มาปรุงยารักษาสารพัดโรค เช่น ใบสดใช้รักษา ลมบ้าหมู ต้มอาบขับเหงื่อรักษาโรคผิวหนัง ผลตะนะคาใช้แก้พิษ บำรุงกำลัง ป้องกันหนาว รากใช้ระบายท้องขับเหื่อ ถ้าเอาไปผสม ดอกอ่อนกับน้ำผึ้งแก้พิษงู เปลือกใช้ต้มบรรเทาอาการวิงเวียน ฯลฯ

ใช้สอยได้สารพัดประโยชน์ ราคาที่ย่อมเยา ที่สำคัญคือ เป็นวิถี ธรรมชาติที่ไม่มีสารเคมีหรือคอสมेटิกใดๆ เจือปน จึงไม่รบกวน สิ่งแวดล้อม ชาวมอญและพม่าใช้สมุนไพรประกันผิวกันมานานจน เป็นที่เลื่องลือว่ามาตรฐานผู้หญิงสวยต้อง “ผิวเนียนอย่างพม่า นัยน์ตาคมเหมือนแขก” หรือที่พูดกันติดปากว่า “ผิวพม่านัยน์ตา แขก”

ไม้ตะนะคา มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า Limonia acidissima Linn. เป็นไม้เนื้อแข็งที่พบในเขตแล้ง (Dry Zone) ตอนกลางของประเทศ แถบเมืองพุกาม แปร มัณฑะเลย์ ชาวโบ ส่วนที่ส่งกลิ่นหอม และใช้เป็นสมุนไพรประกันผิวคือส่วนเปลือก วิธีใช้อย่างง่ายที่สุด คือเอาท่อนตะนะคามาฝนกับแผ่นหินแล้ว ผสมน้ำเล็กน้อยจึงนำมาทาหน้าและตามเนื้อตัว เช่น ทิ้งแขน หรือส่วนอับ ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าชาวพม่าใช้ตะนะคาประกันผิว กันตั้งแต่เมื่อไร บ้างสันนิษฐานว่าวัฒนธรรมการเอาเปลือก ไม้หอมมาทาหน้านี้ ชาวพม่ารับมาจากชาวมอญ ซึ่งมอญก็รับ อิทธิพลจากชาวอินเดียในอินเดียมาอีกทอดหนึ่ง เพราะในราชสำนัก อินเดียมีธรรมเนียมใช้ไม้จันทน์หอม (Sandal Wood) ทาที่หน้าผาก และส่วนจมูกของราชโอรสราชธิดาที่เพิ่งมีประสูติกาล บ้างก็ว่า ชาวพม่าใช้ตะนะคามาดังแต่ก่อนยุคพุกามเมื่อกว่าพันปีก่อน อิงตามตำนานว่ามีกษัตริย์องค์หนึ่งเสด็จแปรพระราชฐานบนดอยที่อุดม ด้วยต้นตะนะคา แล้วให้บังเอิญที่พระมเหสีทรงทำผอบเครื่องหอม ตกพื้น เป็นเหตุให้ต้นตะนะคาที่งอกใหม่ภายหลัง มีกลิ่นหอมจริงใจ ชาวพม่าจึงนิยมนำมาใช้ประกันผิวตราจบจนทุกวันนี้

เรื่องนี้จะจริงหรือไม่ก็ยากจะพิสูจน์ แต่อย่างน้อยก็ทำให้รู้ว่า กลิ่นหอมของตะนาคานั้นมีพลังอำนาจเพียงใด

และเพื่อเป็นการสอนให้เด็กและเยาวชนไทยได้เรียนรู้เรื่องราวของ “ตะนาคา” โครงการ “จรัล มิวเซียม” เฟส 2 จึงชวนศิลปินน้อย มาร่วมเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมเพื่อนบ้าน ผ่านแบ่งสนุนไพร “ตะนาคา” ที่สุดแห่งตำนานเครื่องประทีนผิวชาวพม่า โดยมีอาจารย์ อธิภาพ โลหิตกุล มาเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ และชวนน้องๆ ศิลปินน้อยสัมผัสตะนาคาของจริง ผักการผนแบ่งผสมแบ่ง เขียนลายตะนาคา ประดับพวงแก้มกันจริงๆ ซึ่งในกิจกรรมนี้ นางสาวอัญชิสรา วรรณแสง หรือ น้องมายด์ บอกว่าการได้เรียนรู้เรื่องตะนาคาถือเป็นความรู้ใหม่ที่น่าสนใจมาก เพราะที่ผ่านมาเคยเจอแต่ผู้หญิงชาวพม่าทาหน้าขาวๆ ก็สงสัยว่าอะไร ดีอย่างไร ทำไมต้องนิยมกันอย่างแพร่หลาย เมื่ออาจารย์ อธิภาพ โลหิตกุล นำมาสอนจึงเข้าร่วมเรียนทันที นอกจากจะได้ทำความรู้จักตะนาคามากขึ้นแล้วยังสามารถทำแบ่งตะนาคาเองได้ด้วย...

ไม่น่าเชื่อว่าแค่ตอนไม้จะกลายมาเป็นแบ่งที่สร้างความมั่นใจให้สาว ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ซึ่งไม่เพียงแต่สาวพม่าเท่านั้น เชื่อว่าสาว ๆ หลายคนต้องรักและหลงใหลในตะนาคานี้ไปแล้วบ้างละ! คุณละ.. ใช่หนึ่งในนั้นหรือเปล่า?...

ชาวพม่าถือว่าแผ่นหินที่ใช้ผนตะนาคาหรือ “เจ้ากบปึง” นั้นเป็นของสูง ต้องเก็บรักษาไว้อย่างดี ห้ามไม่ให้ใครเดินข้ามด้วยเชื่อว่ามี “นัต” หรือภูตชั้นสูงคอยดูแลรักษา และต้องทำพิธีเช่นสรวงบูชาเป็นประจำทุกปีในวันแรม 1 ค่ำหลังออกพรรษา คนที่มีความเชื่อถือ “นัตเจ้ากบปึง” จะขอพรให้มีความงามสมปรารถนา หรือขอให้งามยิ่งๆ ขึ้น บ้างก็ตกแต่งประดับประดาแผ่นหินผนตะนาคาอย่างสวยงามวิไลสมารถา สมกับเป็นของสูงในตลาดพม่าทุกแห่งหน จึงมีก่อนตะนาคา และแผ่นหินผนวางขายกันทั่ว ในราคาแสนถูก ส่วนสาวสมัยใหม่ นิยมใช้ตะนาคาที่นำมาแปรรูปเป็นก้อนคล้ายสบู่ มีการผสมวิตามินลงไป ราคาแค่ 4 - 5 บาท มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ถึงขั้น แปรรูปเป็นผงตลับเป็นครีมหรือเป็นน้ำหอมใส่ขวดแบบน่ารักไทย แล้วทำโปรโมชั่นสร้างแรงจูงใจ ประเภททาดู๊ มีจี้หรือสร้อยทองซ่อนอยู่ในตลับโฆษณาทางทีวี กันเอ็กเกริกยิ่งกว่าสินค้าใดๆ ในพม่า

กล่าวได้ว่ายุคทองของตะนาคาอยู่ในสมัยพระเจ้าสิปอ กษัตริย์องค์สุดท้ายของพม่า ร่วมสมัยรัชกาลที่ 5 ของไทย เพราะรำลึกกันว่าพระนางศุภยาลัตมาหาเทวี ใช้ตะนาคาลูบขโลมไปทั้งร่างจนกลิ่นหอมฟุ้งไปไกลถึงสามห้อง เป็นเคล็ดลับเอาชนะพระทัยพระเจ้าสิปอให้หลงใหลและตกอยู่ใต้อำนาจกระทั่งบ้านเมืองเสียหายกลายเป็นเมืองขึ้นอังกฤษ

นางสาวอัญชิสรา วรรณแสง

อาจารย์ อธิภาพ โลหิตกุล

คนศิลป์สร้างสุข

หลังจากได้รุดหน้าสร้างทั้งความสุข รอยยิ้ม เสียงหัวเราะ และความประทับใจให้สังคมได้ประจักษ์กันมาตั้งแต่ต้นปี
ตอนนี้กิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนจากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.
ได้ขยายการทำงานเพิ่มมากขึ้นด้วยการจัดกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสัญจรไปยังพื้นที่ต่างๆ
เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันมากขึ้น อย่างกิจกรรม ...

ศิลปะสร้างสุข

จ.ปัตตานี โครงการสืบสานคิดริเริ่ม
เยาวชนรักถิ่นแดนใต้ จัดกิจกรรมเวทีวัฒนธรรม
“ศิลปะสร้างสุข” ขึ้นที่ชายหาดปากบางตาวา
ตำบลบางตาวา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
ซึ่งในกิจกรรมนั้นจะมีการละเล่นพื้นบ้าน
กีฬาพื้นบ้าน ชุมชนเยาวชนสายสัมพันธ์ อาทิ
ศิลปะบนพื้นผ้า นิทรรศการภาพถ่ายชุมชน
การเรียนรู้จากครูภูมิปัญญา การแสดงโคโยดู
จากแกนนำเยาวชนบางตาวา, ละครเร่จากกลุ่ม
ละครข้าวยาละครเร่ มอ.ปัตตานี, การเพลง
อนาฮีดจากน้องๆ โรงเรียนตาติกา, แสดงละครไม้
จากกลุ่มละครมหาทยา จ.กระบี่, การฉาย
ภาพยนตร์สารคดีสั้นที่เยาวชนได้ร่วมกันทำ
ปิดท้ายมีการพูดคุย “พลังศิลปะสร้างสุข
พื้นที่บางตาวาสรรค์” ด้วย

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ละครเยาวชนพลังบวก

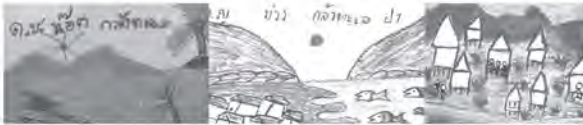
ในปีนี้โครงการละครและศิลปะชุมชนทุ่งพญาไท ปี 3 ได้พัฒนา
แกนนำเยาวชนเพื่อการพัฒนาชุมชนทุ่งพญาไท “เยาวชนพญาไท” นำโดย
ร.ร.สันติราษฎร์วิทยาลัย ร.ร.ศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ฯ และ โรงเรียนภาคี
อาทิ สวนกุหลาบวิทยาลัย ร.ร.อัสสัมชัญแผนกมัธยม ร.ร.เตรียมอุดม
ศึกษาน้อมเกล้าฯ ซึ่งเมื่อไม่นานมานี้ทางโครงการได้ร่วมกันแสดงละครเวที
แลกเปลี่ยน เรียนรู้ละครเยาวชนพลังบวก ขึ้นที่หอศิลปวัฒนธรรมแห่ง
กรุงเทพมหานคร เป็นการถอดกระบวนการสร้างผลงานศิลปวัฒนธรรม
ที่ได้แรงบันดาลใจจากการทำงานในชุมชน และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ระหว่างตัวเยาวชนและพี่วิทยากรจากหน้ากาปกเปลือยแผน

เยาวชน และวิทยากรประจำโรงเรียน ซึ่งการแสดงที่เกิดขึ้นในวันนั้น
มีมากมาย อาทิ การแสดงละครเร่ เรื่อง “หุ่นเชิด” จาก SL.Play
ร.ร.สันติราษฎร์วิทยาลัย, การแสดงละครเร่ เรื่อง “CLASSROOM CAFE”
จาก ชุมนุมการละคร ร.ร.สวนกุหลาบวิทยาลัย, การแสดงละครบูรณาการ
2 โรงเรียน เรื่อง “เป้านั้นเงิน” : ร.ร. สันติราษฎร์วิทยาลัย และร.ร.ศรีอยุธยา,
การแสดงละครเวที เรื่อง “เรื่องลับๆ ตอนดับไฟ” จาก ชุมนุมการละคร
ร.ร.สวนกุหลาบวิทยาลัย, การแสดงละครเวที เรื่อง “ภาพลำด้า” จาก
SL.Play ร.ร.สันติราษฎร์วิทยาลัย สร้างความประทับใจและตื่นตัวใจแก่
ผู้มาร่วมชมเป็นอย่างมาก

เส้นสายลายศิลป์ออกแบบ

จ. พังงา โครงการบูรณาการการดำเนินงานสื่อศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมอแกนเพื่อการเปลี่ยนแปลง “โดยแกนนำแถวสอง” เพื่อความยั่งยืนทางชาติพันธุ์ชาวเลในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ได้จัดกระบวนการพัฒนาเยาวชนของกลุ่ม Andaman Soul ด้วยการนำกระบวนการทางศิลปะมาเพื่อพัฒนากลุ่มเยาวชนทางด้านความคิดสร้างสรรค์ สร้างปัญญาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนบางภาพสะท้อนเรื่องราววิถีชุมชนและความสวยงามใน เส้นสายลายศิลป์อันไร้เดียงสา ที่ตรงไปตรงมาสะท้อนความรู้สึกนึกคิด วาดฝันในบริบทของเยาวชนชายขอบผู้อยู่ตามเกาะแก่งต่างๆ ในทะเลอันดามันเรื่องเล่าจากกลุ่มเยาวชนที่แสดงออกมาจากภาพเขียนเหล่านี้ยังเป็นเครื่องมือและตัวบ่งชี้ว่าแนวร่วมทางวัฒนธรรมของสังคมเยาวชนมอแกน นั้นต้องการให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข มีความสวยงามทางธรรมชาติ และที่สำคัญ “การดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ”

ร่วมบุญ ร่วมใจ ร่วมนำศิลปะ-รับใช้ธรรมะ รับผิดชอบต่อชุมชน

โครงการสืบสานหมอลำพื้นบ้าน...ร่วมสร้างเยาวชนดำรงสื่อ นวัตกรรมคุณธรรม สำสุดหมอลำหุ่น คณะ "เด็กเทวดา" และเยาวชนสมาชิกเครือข่ายหมอลำหุ่น จาก อ.นาตุน จ.มหาสารคาม ประกอบด้วย คณะ "ธิดาบ้านดง" และ คณะ "ผญาศาสตร์ ณ สารคาม" จาก รร.บ้านหนองโนใต้ รร.มัธยมดงยาง รร.บ้านโคกเพิ่มโคกกลาง เดินทางมาแสดงหมอลำหุ่นสัญจรไปที่บ้านศิลปินแห่งชาติ คำสิงห์ศรีนอก (ลาว คำหอม) ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ณ ไร่ธารเกษม อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เพื่อเผยแพร่ผลงานศิลปวัฒนธรรมอีสาน และ ขอรับความคิดเห็นจากคุณลุงคำสิงห์ ศรีนอก และ หม่อมหลวงวรภา อุกฤษณ์ (ที่ปรึกษาโครงการ) เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนางาน ในงานนี้ยังมีคณะครูและนักเรียนจาก รร.สยามสามไตร ที่ศึกษาวิชา สุ จิ ปุ ลิ กับ อาจารย์หม่อมหลวงวรภา อุกฤษณ์ เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมพื้นอีสานจากเยาวชนคณะหมอลำหุ่น "เด็กเทวดา" ด้วย

การทวนกระยาสารของกลุ่มแม่บ้านคลังชัน

โครงการการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพลงขอมทวนกระยาสาร โดยกิจกรรมนี้เป็นกระบวนการรวมกลุ่มกันของกลุ่มแม่บ้านคลังชันมาทวนกระยาสารเพื่อสาธิตขั้นตอนในการทำกระยาสารที่ใช้ในการละเล่นขอมทวนกระยาสารย่านเขตคลังชันที่เริ่มมีขึ้นเมื่อใดไม่ทราบแน่ชัด แต่คงเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีวันสารทเดือนสิบของชาวบ้านย่านนี้มานานกว่า 100 ปีแล้ว และราว 30 ปีที่ผ่านมา (ราว พ.ศ. 2525) การละเล่นขอมทวนกระยาสารเริ่มหายไป เพราะวิถีชีวิตของชาวบ้านย่านเขตคลังชันเปลี่ยนไปเพราะชาวบ้านเลิกทำนา ประกอบกับเส้นทางคมนาคมทางน้ำหมดความสำคัญลงเพราะมีการตัดถนนหลายสายผ่านและเชื่อมติดต่อกับย่านคลังชัน การละเล่นขอมทวนกระยาสารจึงเป็นเพียงความทรงจำของผู้เคยเล่นและเคยเห็น

หัวใจสำคัญยิ่งของการละเล่นขอมทวนกระยาสารยังขึ้นอยู่กับเพลงขอมทวนและการร้องขับขานเพื่อสื่อสารบอกกล่าวขอความเมตตาลงสารและขับเรื่องราวในวรรณคดี จึงควรส่งเสริมเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่ให้เรียนรู้และฝึกฝนเพื่อสืบสานภูมิปัญญาการละเล่นขอมทวนคลังชันให้ยั่งยืนสืบไป

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทุนจากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. ในปีนี้ แม้โครงการทั้งหมดจะจบและผ่านไปแล้ว แต่ความประทับใจและความยั่งยืนของการทำงานที่เกิดขึ้นยังคงสืบสานสืบทอดต่อไปอยู่อย่างไม่มีหยุดยั้ง ซึ่งสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของทุก ๆ กิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ที่นี้ และ www.artculture4health.com ในปีนี้ยังมีกิจกรรมที่ทยอยเกิดขึ้น อย่างสม่ำเสมอเร็ว ๆ นี้จะมีมาฝากกันอีกแน่ๆ โปรดติดตาม....

หลังจากที่รายการไวด์สกรีน (Wide Screen) ช่องพีเอสไอ แชนแนล(PSI Channel) ช่องรายการทีวีดาวเทียม สารคดี ในระบบ C-Band ออกอากาศ 24 ชั่วโมง ได้นำเสนอและเผยแพร่ผลงานของเยาวชนและผู้กำกับมืออาชีพ ทั้งหนังสือพิมพ์สารคดีสั้น ภาพยนตร์โฆษณา มิวสิควิดีโอ ในโครงการ 10 เรื่องเล่าจากฝันป่าตะวันตก, โครงการจากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน, โครงการเล่าเรื่องโกง, โครงการเล่าเรื่องผู้บริโภคร, โครงการอย่าปล่อยให้เด็กอ้วน ฯลฯ โดยออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 13.00-13.30 น. และออกอากาศ (รีรัน) ในวันอาทิตย์ เวลาเดียวกัน ซึ่งในเดือนกุมภาพันธ์นี้ได้มีผลงานที่โดดเด่น และน่าสนใจกว่า 10 เรื่อง มาให้ได้ชมกัน อาทิ...

ตารางการออกอากาศเดือนกุมภาพันธ์ 2557

"กลับมา... บ้าน"

"Priceless"

เสาร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2557

- หนังสือสั้นชุด เล่าเรื่องผู้บริโภค เรื่อง "กลับมา... บ้าน" (ชาญ รุ่งเรืองเดชะวัฒนา) ความยาว 9.48 นาที
- หนังสือสั้นชุด 10 เรื่องเล่า เรื่อง "ภาพถ่ายรูปป่า" (TCS) ความยาว 13.28 นาที
- แอนิเมชันสั้น ชุด บุหรี่=ยาเสพติด เรื่อง "Death Factory" ความยาว 03.17 นาที

เสาร์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2557

- หนังสือสั้นชุด เล่าเรื่องผู้บริโภค เรื่อง "Heart Station" (พิมพ์กา โตวิระ) ความยาว 16.53 นาที
- หนังสือสั้นชุด 10 เรื่องเล่า เรื่อง "ภาพติดตา" (ดีลีแล้วน้องสาว) ความยาว 07.18 นาที

เสาร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2557

- หนังสือสั้นชุด เล่าเรื่องผู้บริโภค เรื่อง "กรรมใคร" (อ.ไพจิตร สุภวาริ) ความยาว 16.12 นาที
- หนังสือสั้นชุด 10 เรื่องเล่า เรื่อง "ผู้นำที่ดี" (Csi Short) ความยาว 04.55 นาที
- แอนิเมชันสั้น ชุด บุหรี่=ยาเสพติด เรื่อง "นี่ใช่บ้านในฝันของคุณหรือเปล่า" ความยาว 03.33 นาที

เสาร์ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2557

- หนังสือสั้นชุด เล่าเรื่องผู้บริโภค เรื่อง "Priceless" (มานุสส วรสิงห์) ความยาว 13.19 นาที
- หนังสือสั้นชุด เล่าเรื่องผู้บริโภค เรื่อง "61" (พัฒนา จีวงศ์) ความยาว 14.03 นาที

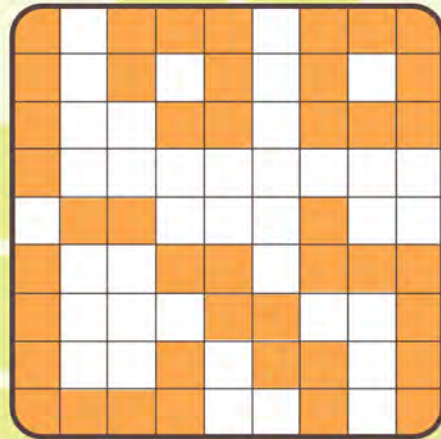

ทั้งหมดนี้สามารถรับชมได้ที่รายการไวด์สกรีน (Wide Screen) ทางพีเอสไอ แชนแนล (PSI Channel) ทุกวันเสาร์ เวลา 13.00-13.30 น. และจะมีออกอากาศ (รีรัน) ในวันอาทิตย์ เวลาเดียวกัน

ไขปัญหาประลองปัญญากับ “ซูโดกุ” (SUDOKU)

มาอีกครั้งแล้วจ้ะ... สำหรับเกมสุดท้าทาย ท้าทายสายตาและความสามารถอย่าง “ซูโดกุ” ฉบับนี้ ซูโดกุ Big Bands มาท้าทายรอยหยักกันมากขึ้นกว่าเดิม เพราะในตารางช่องของเกม จะไม่มีตัวเลขใดๆ เลย แต่ ทางด้านขวามือจะมีตัวเลขทั้งหมด 6 ชุด ชุดละ 7 ตัว โดยกติกาก็คือ ...

ให้เติมตัวเลข 1-9 ลงในตาราง โดยที่ในแต่ละแถว แต่ละคอลัมน์ มีเลข 1-9 ไม่ซ้ำกันเลย ให้นำตัวเลขในแถบแรงทางขวามือ ทั้ง 6 ชุด ชุดละ 7 ตัวเลขไปเติมในแถบที่อยู่ในตาราง เมื่อทำเสร็จลองตรวจดูว่าไม่มีช่องใดที่มีตัวอักษรซ้ำกันทุกปริศนาสามารถไขได้ ด้วยการค่อยๆ คิด ไม่ควรใช้วิธีเดา จำไว้ว่า “ในแต่ละข้อ มีเพียงวิธีเดียวที่จะไข ปริศนาได้” ถ้าวิธีที่คุณลองแล้วมีตัวอักษรซ้ำกันควรลองดูใหม่ เพราะคุณอาจทำผิดไว้ที่ใดที่หนึ่ง ขอให้โชคดี และพยายาม ใจเย็นๆ กันนะ..

1973421
6539378
7159876
7234589
7846574
8418578

ถ้าพร้อมแล้วมาเติมเต็มให้ครบถ้วนและถูกต้องด้วยกันค่ะ!!

เมื่อเติมครบทุกช่องแล้วส่งคำตอบที่ถูกต้อง
พร้อมชื่อที่อยู่ที่ยัดเงินเข้ามาที่

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.
128/409 ชั้น 37 อาคารพญาไท พลาซ่า ถนนพญาไท
แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 (วงเล็บมุมซองว่า ไขปัญหาประลองปัญญา)
หรือส่งมาที่ E-mail : ruethairat.ja@gmail.com

10 คนที่ตอบถูกจะได้รับเสื้อยืดสีเทาขอบส้ม จากโครงการ “อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน” ไปเลยทันที ฟรี!!
ติดตามรายชื่อผู้ที่ตอบคำถามถูก และเฉลยของฉบับที่ผ่านมาได้ที่
www.artculture4health.com และ www.facebook.com/art.culture4h จ้า!!

ใบสมัครสมาชิกจุลสารศิลปสร้างสุข

กรุณากรอกรายละเอียดให้ครบทุกข้อ

(ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น)

ชื่อ.....นามสกุล..... ชื่อหน่วยงานของท่าน.....

เบอร์โทรศัพท์.....เบอร์แฟกซ์..... อีเมล.....

ที่อยู่เพื่อจัดส่ง..... เลขที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

(สามารถถ่ายสำเนาได้)

กรอกรายละเอียดแล้วกรุณาส่งกลับไปที่ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส. เลขที่ 128/409 ชั้น 37 อาคารพญาไท พลาซ่า ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 หรือ โทร. 02 612 6996-7 ต่อ 101

